

Schriftelijke vragen aan College van B&W

Onderwerp Inburgering + taalsucces	
Indienende Fractie: ONS Noordoostpolder namens: Status Onderwerp	7 oktober 2026 Berthoo Lammers openbaar Schriftelijke vragen aan het college over de inburgering en de grip hierop. Dit nav technische beantwoording in SLZ Digitaal Begroting behandeling taakveld inburgering

Inleiding.

Volgens cijfers gebaseerd op de CBS-monitoring van de Wet inburgering 2021 zijn tot en met eind 2025 circa **130.600** personen inburgeringsplichtig geworden. Daarvan heeft ongeveer **9.900** personen het inburgeringstraject succesvol afgerond. Dat komt overeen met circa **7,6%** van alle nieuw gestarte inburgeraars.

Dit is een uitermate teleurstellend percentage hetgeen voor de Noordoostpolder niet veel anders zal zijn. Dat vormt naar de mening van ONS een ernstig obstakel voor toetreding tot de arbeidsmarkt en participatie in het bijzonder.

Nadelen

Onvoldoende taalbeheersing maakt het moeilijker om vacatures te begrijpen, sollicitatiegesprekken te voeren en veilig te werken. Hierdoor blijven nieuwkomers langer afhankelijk van uitkeringen of gemeentelijke begeleiding.

Financiële risico's

1. Kan het college inzichtelijk maken hoeveel eigen gemeentelijke middelen de afgelopen jaren zijn toegevoegd aan de uitvoering van de inburgering bovenop de rijksmiddelen?
2. Klopt het dat de gemeente bij een hogere instroom van statushouders kosten moet voorfinancieren terwijl de rijksvergoeding pas achteraf volgt? Welke financiële risico's brengt dit voor de gemeentebegroting met zich mee?
3. Welke scenario's heeft het college uitgewerkt voor een situatie waarin de instroom van inburgeraars fors hoger uitvalt dan de huidige raming?
4. Is het college van mening dat de huidige SPUK-vergoeding kostendekkend is voor alle onderdelen van de inburgering, inclusief de Z-route, begeleiding en uitvoeringskosten?
5. Hoe groot acht het college het risico dat toekomstige prestatiebekostiging leidt tot lagere inkomsten voor de gemeente?

Gebrek aan gemeentelijke controle

1. Welke onderdelen van de uitvoering kan de gemeente feitelijk niet beïnvloeden, terwijl zij wel financieel verantwoordelijk wordt gehouden voor de resultaten?
2. In hoeverre is de gemeente afhankelijk van landelijke keuzes van DUO, COA en het Rijk voor het behalen van de lokale doelstellingen?
3. Kan het college aangeven welke gevolgen optreden wanneer de verwachte gegevensuitwisseling tussen COA, DUO en gemeente niet tijdig of volledig plaatsvindt?

Markt en uitvoeringsrisico's

1. Het college stelt dat het aantal aanbieders beperkt is. Welke gevolgen heeft dit voor prijsstelling, kwaliteit en continuïteit van de dienstverlening? Wat betekent dit voor de prestatieafspraken met de aanbieders? Hoe toets met het "succes"?
2. Welke alternatieven heeft de gemeente beschikbaar wanneer een gecontracteerde aanbieder uitvalt of onvoldoende capaciteit heeft?
3. Is bij de aanbestedingen sprake geweest van voldoende marktwerking om scherp op prijs en kwaliteit te kunnen inkopen?

Arbeidsmarkt en participatie

1. De aanpak gaat uit van een combinatie van taal en participatie. Hoeveel invloed heeft de gemeente daadwerkelijk op het beschikbaar komen van voldoende werk- en stageplaatsen?
2. Welke financiële consequenties ontstaan wanneer onvoldoende werkplekken beschikbaar zijn en trajecten daardoor langer duren?

Slotvraag

1. De gemeente heeft volgens deze aanpak de regierol gekregen, maar is tegelijkertijd afhankelijk van instroomcijfers, rijksbudgetten, aanbieders, werkgevers, DUO en COA. Kan het college aangeven voor welke onderdelen zij daadwerkelijk verantwoordelijk wordt gehouden zonder daar volledige sturingsmogelijkheden op te hebben?

Deze laatste vraag raakt naar de mening van ONS de kern van het dossier: de gemeente draagt het financiële en bestuurlijke risico, terwijl de belangrijkste factoren die de kosten bepalen grotendeels buiten de directe invloedssfeer van de gemeente liggen. Is dit een juiste constatering die ONS hier stelt?

Zo ja, hoe blijft u in control?

Zo nee, - de kosten liggen grotendeels wel binnen de invloedssfeer - wat voor een effect heeft dat dan op de prestatieafspraken met de aanbieders.

Namens ONS Noordoostpolder,
Berthoo Lammers